

REGERINGEN

Regeringsbeslut I 2

2016-05-12

N2016/03446/KSR

Näringsdepartementet

Konkurrensverket

103 85 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2016-05-17	
Avd	AA
Dnr	333/2016
KSnr	1.1.1
Aktbil	1

Uppdrag att kartlägga och analysera utvecklingen och inverkan av delningsekonomi och e-handel på konkurrensen i Sverige

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Konkurrensverket att utifrån ett konkurrens- och näringspolitiskt perspektiv kartlägga och analysera utvecklingen i Sverige av delningsekonomi och e-handel. Med utgångspunkt i kartläggningen och analysen ska därtill en redogörelse lämnas för de möjligheter och de utmaningar som finns i strävan efter att uppnå effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Om myndigheten ser ett behov av åtgärder på området ska sådana förslag lämnas. Uppdraget beskrivs närmare nedan under rubriken Närmare om uppdraget.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2017 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Delningsekonomin kan beskrivas som företeelsen där tillgångar eller tjänster via internetbaserade förmedlare erbjuds genom t.ex. uthyrning, utlåning, utbyte, försäljning och samägande. Denna typ av verksamhet kan generera kommersiella intressen och påverka marknadsdynamiken. Resurser som annars hade varit utspridda för att kunna utgöra en konkurrensfaktor, finns härigenom samlade och tillgängliga. Innovation på detta område handlar till stor del om att identifiera outnyttjade varor och tjänster, maximera resursutnyttjandet samt att föra samman utbud och efterfrågan. Delningsekonomin har vuxit under senare tid och spås fortsätta att växa framöver, såväl i Sverige som globalt. Delningsekonomin tillväxt har drivits på och möjliggjorts av den digitala utvecklingen som bl.a. innebär lägre transaktionskostnader och skalbara lösningar (af-färsmoeller) och har gjort det lättare att bedriva verksamhet över landsgränser.

E-handel kan beskrivas som ett samlingsbegrepp för försäljning av varor och tjänster över internet. Allt fler konsumenter och företag använder sig av digitala lösningar för att förmedla tjänster och göra affärer. Exempelvis utgjorde e-handeln 6,9 procent av den totala detaljhandeln i Sverige 2015 och omsatte under samma år 50,1 miljarder kronor (räknat på köp av varor mellan företag och konsumenter). Det innebär att e-handeln, bara avseende varor, har ökat med över 550 procent sedan 2005, då omsättningen uppgick till 9 miljarder kronor. Totalt genomförs var femte köp online i dag.

Både delningsekonomi och e-handel bidrar till en ökad konsumentörklighet och ett förändrat konsumtionsmönster, även över nationella gränser. En mer utbredd delningsekonomi och ökad e-handel kan bidra till lägre transaktionskostnader, mer effektiv resursanvändning och ett ökat utbud av varor och tjänster. Nya innovativa sätt att sälja och förmedla produkter och tjänster möjliggör också etablering av nya aktörer, såväl privata som kommersiella. Förmedlingen av varor och tjänster sker alltmer över internetbaserade plattformar som snabbt kan växa sig stora. Detta påverkar mer traditionella marknadsstrukturer.

Regeringen vill främja en positiv utveckling av delningsekonomin. Regeringen har därför tillsatt flera utredningar och gett uppdrag till olika myndigheter som antingen utgår från delningsekonomin, eller lyfter fram delningsekonomin som en fråga att beakta.

- Utredningen om *anpassning till nya förutsättningar för taxi och samåkning (dir. 2015:81)* arbetar med att se över hur reglerna för taxi och samåkning kan anpassas till nya förutsättningar.
- Utredningen om *stärkt ställning för hyresgäster (dir. 2015:83)* har tillsatts för att utreda frågor om hyra av lägenhet vilket innefattar uthyrning av bostäder och då även privatpersoners uthyrning av bostäder.
- Utredningen om *användarna i delningsekonomin (dir. 2015:136)* ska kartlägga olika former av delningsekonomi, analysera olika användares roller och rättsliga ställning, och resonera kring om dagens lagstiftning är ändamålsenlig när det gäller bl.a. konsumentskydd och avtal.
- Utredningen om *arbetsmiljöregler för ett modernt arbetsliv (dir. 2016:1)* ska kartlägga det moderna arbetslivets utmaningar och

analysera om dagens bestämmelser om arbetsmiljöansvar är ändamålsenliga.

- Utredningen om *styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi (dir. 2016:3)* ska ge förslag på hur återanvändningen kan öka för att nå en mer resurseffektiv och cirkulär samhällsekonomi. Här ingår resonemang om delningsekonomin.
- Finansinspektionen har nyligen redovisat ett regeringsuppdrag om att analysera marknaden för gräsrotsfinansiering (s.k. crowdfunding). Syftet med uppdraget var ökad kunskap om finansieringsformen och förutsättningarna för en sund och hållbar utveckling för branschen.
- Skatteverket delredovisade ett regeringsuppdrag den 15 mars 2016 som handlade om att beskriva delningsekonomin och dess påverkan på skattesystemen och skatteintäkterna över tid. En kartläggning av delningsekonomin, dess aktörer och de rättsliga relationerna mellan dessa i skattehänseende har gjorts. Av särskilt intresse har varit hur skattereglerna tillämpas på tillhandahållarna och användarna samt hur kontroll sker. Erfarenheter av kontrollverksamheten ska redovisas den 31 oktober 2016.

Regeringen följer också noga arbetet i EU med frågor kopplade till delningsekonomin och hur den påverkar och påverkas av EU:s lagstiftning för den inre marknaden.

Närmare om uppdraget

Ökad konkurrens till följd av framväxten av delningsekonomi och ökad e-handel kan bl.a. leda till lägre priser, ett bredare utbud och ett effektivare resursutnyttjande. Konkurrensen kan öka både mellan företag verksamma inom delningsekonomin och mellan företag verksamma inom traditionella marknadsstrukturer och delningsekonomin. Det är därför av vikt att analysera om det finns faktorer som eventuellt hindrar att delningsekonomiska affärsmodeller realiserar på olika marknader.

Verksamheter som bedrivs digitalt kan växa snabbt och därmed påverka befintliga marknadsstrukturer. De kan också på kort tid konkurreras ut av nya, bättre lösningar. Spridda resurser som erbjuds på en marknad aktualiserar mer sällan tillämpning av konkurrensregler. När resurserna samordnas t.ex. genom förmedlingstjänster kan det vara mer angeläget att säkerställa att konkurrensreglerna följs.

Hittills finns begränsad erfarenhet av delningsekonomin konkurrens effekter i Sverige. Uppmärksamhet har i stället huvudsakligen gällt s.k. digitala förmedlingstjänster mera allmänt. Därför är det viktigt att undersöka om och i så fall hur en ökande delningsekonomi och en ökad e-handel påverkar förutsättningarna för att bedriva en effektiv konkurrenstillsyn.

Det finns ett behov att ur ett näringspolitiskt perspektiv belysa möjligheterna och utmaningarna till följd av utvecklingen inom delningsekonomi och e-handel såvitt avser dess påverkan på konkurrens och konkurrenstillsyn inom Sverige. Konkurrensverket ska därför

- Kartlägga och analysera utvecklingen i Sverige av delningsekonomi och e-handel och redogöra för de möjligheter och de utmaningar som finns i strävan efter att uppnå effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Hur ser t.ex. förekomsten av nyetablering ut? Finns det hinder för utvecklingen i form av inträdesbarriärer och är det konkurrens på lika villkor?
- Kartlägga och analysera konsumentnytta genom framväxt och utveckling av delningsekonomiska affärsmodeller.
- Redogöra för om och i så fall hur framväxten av delningsekonomi och e-handel påverkar förutsättningarna för att bedriva en effektiv konkurrenstillsyn.
- Lämna förslag till lämpliga åtgärder där myndigheten bedömer att det finns behov.

Den internationella utvecklingen inom området ska vägas in, dvs. i vilken mån utvecklingen av delningsekonomi och e-handel internationellt påverkar svenska konkurrensförhållanden. Konkurrensverket ska ta del av den kunskap som finns på detta område hos andra berörda myndigheter såsom Kommerskollegium, Finansinspektionen, Skatteverket, Konsumentverket, Tillväxtverket och Verket för innovationssystem (Vinnova) och i relevanta delar beakta de offentliga utredningar inom området som nämnts ovan. Vidare bör Konkurrensverket informera sig om pågående arbeten inom EU-kommissionen och andra internationella organisationer. I uppdraget ingår att samla in information från berörda intressenter.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Erik Murray

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM och EUK
Finansdepartementet/BA, KO, FMA och SKA
Arbetsmarknadsdepartementet/ARM
Kommerskollegium
Finansinspektionen
Skatteverket
Konsumentverket
Tillväxtverket
Verket för innovationssystem